

LIČNA KARTA ASTRONOMSKOG UDRUŽENJA *ANDROMEDA*

M. G. JEREMIĆ

*Astronomsko udruženje ANDROMEDA, Karadjordjeva 16, Knjaževac, Serbia**E-mail: andromedaknj@gmail.com*

„Među astronomima važi nepisano pravilo, da astronomska udruženja dobijaju imena po prvom astronomskom objektu koji uoče na nebu“, rekao mi je Milan Jevtović, prvi predsednik AU Andromeda.

Astronomsko udruženje *Andromeda* osnovano je početkom septembra 2003. godine. U početku ga čine učenici i profesori Knjaževačke gimnazije, no tokom vremena udruženju pristupaju i učenici i profesori ostalih Knjaževačkih osnovnih i srednjih škola, kao i veliki broj građana. Društvo danas broji preko 350 članova. To je jedino takvo društvo na teritoriji Timočke krajine. Iako mlado društvo iza sebe ima rezultate. Skoro svake večeri su se u dvorištu Knjaževačke gimnazije vršila posmatranja neba teleskopom. Članovi društva su održali čitav niz predavanja sa ciljem popularizacije astronomije. Bili su česti gosti radio i TV emisija. Od 23. 02. 2004. godine obaveštavaju preko tadašnjeg Radio Knjaževca građanstvo o nebeskim koordinatama i nebeskim pojavama koje se tog dana mogu posmatrati.

Društvo je organizovalo i dolazak u naš grad poznatih astronoma i astrofizičara sa niškog Prirodno – matematičkog fakulteta i Narodne opservatorije iz Beograda. Naše astronomsko udruženje je u kontaktu sa desetak sličnih udruženja u zemlji i inostranstvu. U saradnji sa Narodnom opservatorijom iz Beograda naše društvo je organizovalo letnju astronomsku školu na Babinom Zubu u avgustu mesecu sada već daleke 2004. godine, i tada se smatralo da je to izuzetna prilika da se promoviše Stara planina i naš kraj.

Andromeda nije nastala iznenada ni slučajno, ona je samo konkretizacija priča, koje su tokom osamdesetih i devedesetih godina profesori fizike Knjaževačke gimnazije, Gradimir Jeremić i Milan Jevtović pričali svojim đacima. Andromeda je nastala i iz svih onih đačkih pitanja koja su nam postavljena: Zašto je nebo tamno, kako nastaju zvezde, gde su granice kosmosa? **Andromeda je morala da nastane.**

Nastala je ona još u februaru mesecu 2003. god. kad smo napisali projekat koji nazvasmo “Teleskop” i za koji nam Ministarstvo prosvete odobri sredstva, i od tih para kupismo prvi teleskop u septembru mesecu iste godine. Onda se latismo posla da napravimo i registrujemo društvo. Izradismo statut i sva pravna akta. Društvo krstismo Andromeda po nama najbližoj galaksiji (jedina koja nam se približava, dok se sve druge udaljavaju i uporno beže od nas). Od samog početka krenusmo

ambiciozno, našavši kutak u podrumu Knjaževačke gimnazije, koja nam pruži utočište i ljubav. Gimnazijski profesori se uključiše u rad društva i ostaše mu verni do današnjeg dana.

Na samom početku članovi Andromede postavili su jasne ciljeve: popularizacija nauke i razbijanje svih predrasuda koje su mučile kako mlade tako i stare. Zbog toga pokrećemo jesenju i prolećnu skolu astronomije koje traju do današnjeg dana. Knjaževac je jedan od retkih gradova u Srbiji koji ima tu privilegiju da svake godine u oktobru, novembru, decembru, februaru, martu i aprilu njegovi građani čuju razna predavanja iz oblasti astronomije, fizike i drugih prirodnih nauka. Grad je obručke prihvatio Andromedu. Građani prisustvuju svim našim aktivnostima, a mi smo znali da izaberemo i teme ali i predavače koji bi zadovoljili znatiželju slušaoca. Naše aktivnosti prate i lokalni mediji ali i regionalna televizija, kao i list Timok. Tih godina je bila značajna saradnja i sa prvim programom radio Beograda, koji je pratio dešavanja u društvu kao i aktivnosti koje je ono sprovodilo. Andromeda polako osvaja Srbiju, uspostavlja se saradnja sa astronomskim društvom Ruđer Bošković iz Beograda, AD Alfa iz Niša, Prirodno-matematičkim fakultetom iz Niša, opservatorijom sa Zvezdare, Institutom za fiziku iz Zemuna kao i brojnim ljudima koji znače nešto u svetu astronomije. Srbija postaje mala za sve ono što članovi našeg društva znaju i žele da pokažu svetu, ali i da nauče nešto od tog sveta. Uspostavila se saradnja sa astronomima iz Bugarske iz grada Belogradčika, oni dolaze kod nas i mi idemo kod njih. Razmenjujemo iskustva ali i literaturu, sklapamo trajna prijateljstva koja do danas traju. Počinje saradnja sa Kalifornijskim tehnološkim institutom iz Amerike. Njihov stručnjak drži predavanja u Knjaževcu, a njihovi naučnici nam šalju svoje knjige i stručne časopise.

Kroz naše društvo prošlo je mnogo ljudi. Mnogi od njih su dali veliki doprinos da se čuje za Andromedu, da se čuje za Knjaževac. Zajedno smo proveli noći i noći posmatrajući nebo nad Knjaževcom i na tome smo im zahvalni. Zahvalni smo i onima koji su slušali naša predavanja, onima koji su nas bodrili da istrajemo u tome što smo radili. Čini mi se da smo svi mi koji smo otišli iz Knjaževca poneli taj komad neba iznad Knjaževačke gimnazije i da ga čuvamo u srcu kao nesto najdragocenije, pričao je Milan Jevtović...

Članovi Andromede, od kojih je većina srednjoškolskog i osnovnoškolskog uzrasta, predstavljaju bazu mladih ljudi zainteresovanih ne samo za proučavanje astronomije, već i ostalih prirodnih nauka i filozofskih disciplina. U toku svog već decenijskog postojanja njegovi članovi uspeli su da organizuju petnaestak škola astronomija sa preko 100 predavanja na kojima su gostovali mnogi eminentni profesori i poznavaoци prirodnih nauka u svojstvu predavača, koji su širokom auditorijumu i građanstvu uspeli bar malo da približe zakone i pojave koje se dešavaju u ogromnom prostranstvu našeg svemira. Ali, smatramo da je još veći uspeh to, što smo uprkos siromašnoj i nedovoljno prosvećenj sredini u kojoj funkcioniše naše udruženje, uspeli da polovinu tih predavanja održimo sopstvenim snagama. Više desetina mladih ljudi (od kojih neki po prvi put) je dobilo šansu da pokažu svoja interesovanja i znanja iz oblasti astronomije i drugih prirodnih nauka, i naprave prve korake u izboru svoje profesionalne orijentacije i daljeg stručnog

usavršavanja. Mnogi od njih su izabrali fakultete astronomije, fizike, filozofije, novinarstva... , podstaknuti radom i aktivnostima u okviru udruženja. Mnogima od njih su astronomija i posmatranja nebeskih objekata ostali samo hobi kojima će se vraćati iznova i iznova, kao i sećanjima na nezaboravne trenutke provedene u druženju i razmeni znanja i iskustava sa ostalim članovima našeg i drugih astronomskih udruženja.

Prilikom organizacije i realizacije svih aktivnosti imali smo odgovarajuću materijalnu i logističku podršku od strane lokalne samouprave, kao i od strane drugih društvenih i kulturnih organizacija, određenih privatnih preduzetnika i medija.

Ako posmatramo AU Andromeda u svetlu tadašnje 2009. godine koja je proglašena Svetskom godinom astronomije možemo reći da smo bili spremni da je u saradnji sa drugim astronomskim udruženjima u Srbiji dostojno obeležimo. Osim već tradicionalnih održavanja ciklusa predavanja u okviru prolećne i jesenje škole astronomije, organizovan je kviz iz oblasti astronomije republičkog karaktera, učestvovanje na letnjem kampu i drugim stručnim skupovima, organizacija posmatranja svih važnijih pojava na nebu u toku godine, kao i nabavka novog teleskopa sa pratećom opremom.

Na dugoročnom planu vidimo Andromedu kao galaksiju (udruženje) koja se sastoji od ogromnog broja malih i velikih zvezda (članova) čija svetlost ne obasjava samo lokalno nebo jedne male sredine kao što je naša već se prostire iznad svih delova naše planete pokazujući nam put u jednu prosperitetniju i lepšu budućnost.

Do sada je organizovano sedam prolećnih, sedam jesenjih i jedna letnja astronomska škola kao i škola fotografije u saradnji sa foto-radnjom ZOOM iz Knjaževca. Predavanja su realizovana kako u biblioteci Knjaževačke gimnazije tako i u prostorijama Doma kulture u Knjaževcu. Zastupljene teme bile su prilagođene kako učenicima osnovnih i srednjih škola, tako i građanima iskusnim u ovoj oblasti. Pored učenika i profesora Knjaževačke gimnazije, predavači su bili i gosti sa Niških, Novosadskih i Beogradskih fakulteta, kao i predstavnici drugih astronomskih udruženja iz različitih gradova Srbije. Građani su imali prilike da se upoznaju sa mnogim popularnim temama iz astronomije. Među predavačima su bili Dr. Dragan Gajić, Dr. Zoran Pavlović, Dr. Miodrag Radović, Aleksandar Otašević, Dr. Milan Ćirković, sada Dr. Bojan Nikolić, Milan Bogosavljević... Učenici Knjaževačke gimnazije, bili su dosta uspešni sa svojim predavanjima zahvaljujući pomoći profesora fizike Milana Jevtovića i Milijana Srejića, koji su se uvek trudili da izađu u susret željama i interesovanjima učenika. Od decembra 2006. godine, predsednik udruženja je Milijan Srejić, a od decembra 2010. godine i danas udruženjem rukovodi Miljan G. Jeremić, profesor računarstva i informatike i ljubitelj astronomije.

Posle više od deset godina postojanja rad AU Andromeda dobro je poznat Knjaževčanima ali i šire. Današnji članovi Andromede, srednjoškolci svojim aktivnostima doprinose radu i razvoju udruženja. Realizaciji njihovih ideja i želji za znanjem u susret izlaze profesori fizike Milijan Srejić i Milan Milošević, ali i drugi profesori Knjaževačke gimnazije, ljubitelji astronomije i srodnih prirodnih

nauka. Ekipa mladih astronoma trudiće se da nastavi sa popularizacijom ove nauke.

U okviru AU Andromeda od nastajanja funkcionise posmatračka sekcija. Cilj ove sekcije je popularizacija astronomije kao nauke kroz jedan praktičan pristup. Posmatranja se održavaju skoro svake nedelje (u zavisnosti od vremenskih prilika). Posmatranja se vrše pomoću dva teleskopa. Jedan je ručne izrade 200/1200mm, a drugi je marke Optisan 100/500mm. Svake godine posmatračka sekcija organizuje obuku za sve zainteresovane. Do sada su članovi posmatračke sekcije imali prilike da vide Sunce, Sunčeve pege, Saturn, Jupiter sa svoja četiri satelita, Mars, Veneru, brojna zvezdana jata. Vođe posmatračke sekcije su bili Miloš Jeremić i Stefan Živković.

Od decembra 2006. godine AU Andromeda ima svoju internet prezentaciju koja je prvobitno bila na adresi www.andromeda.org.yu, a od kad su novi srpski domeni pušteni u rad, naša online prezentacija mogla se naći do skora i na adresi www.andromeda.rs. Sajt se sada nalazi na adresi www.andromedaknj.wordpress.com, gde se mogu naći predavanja koja su održana u okviru prolećnih i jesenjih škola astronomije.

Astronomsko udruženje Andromeda poseduje svoju biblioteku koja se nalazi u prostorijama udruženja. Biblioteka poseduje oko tridesetak stručnih knjiga i oko 300 časopisa, među kojima se nalaze *Galaksija*, *Astronomija*, *Andromeda*, *Sky and Telescope*.